

ÇEV903 KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Doç. Dr. Özgür ZEYDAN

<https://ozgurzeydan.com.tr/>

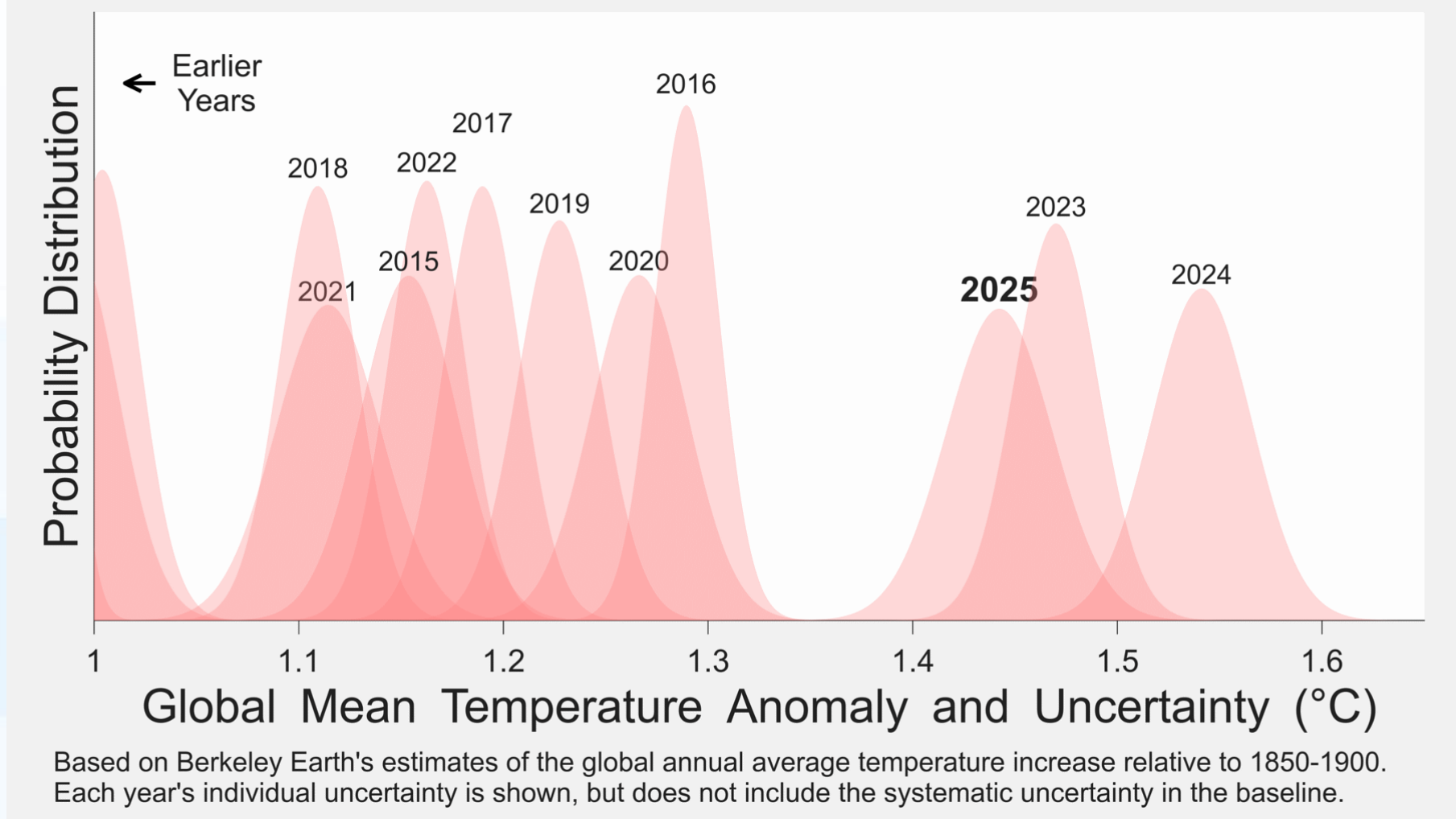

İklim Değişikliğinin Etkileri

- Artan sıcaklıklar
- Buzulların erimesi
- Deniz seviyesi yükselmesi
- Aşırı hava olayları
- Orman yangınları
- Seller
- Kuraklık ve Çölleşme
- Arazi kullanımındaki değişiklikler
- Okyanusların asitlenmesi
- Biyoçeşitlilik kayıpları
- Su stresi
- Sektörel etkiler (sonraki derste anlatılacak...)

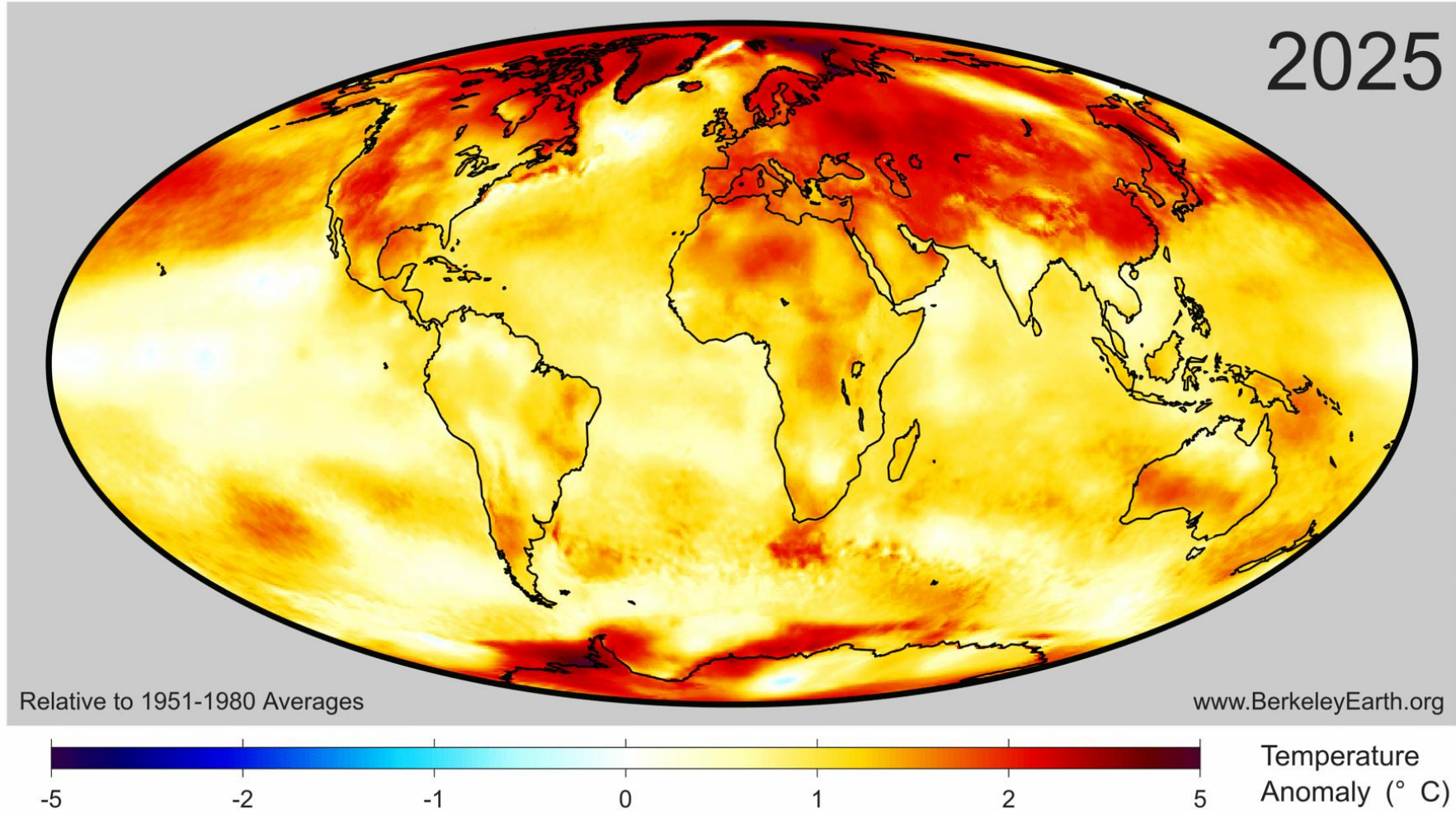

Küresel Sıcaklık Artışları

<https://berkeleyearth.org/global-temperature-report-for-2025/>

Küresel Sıcaklık Artışları

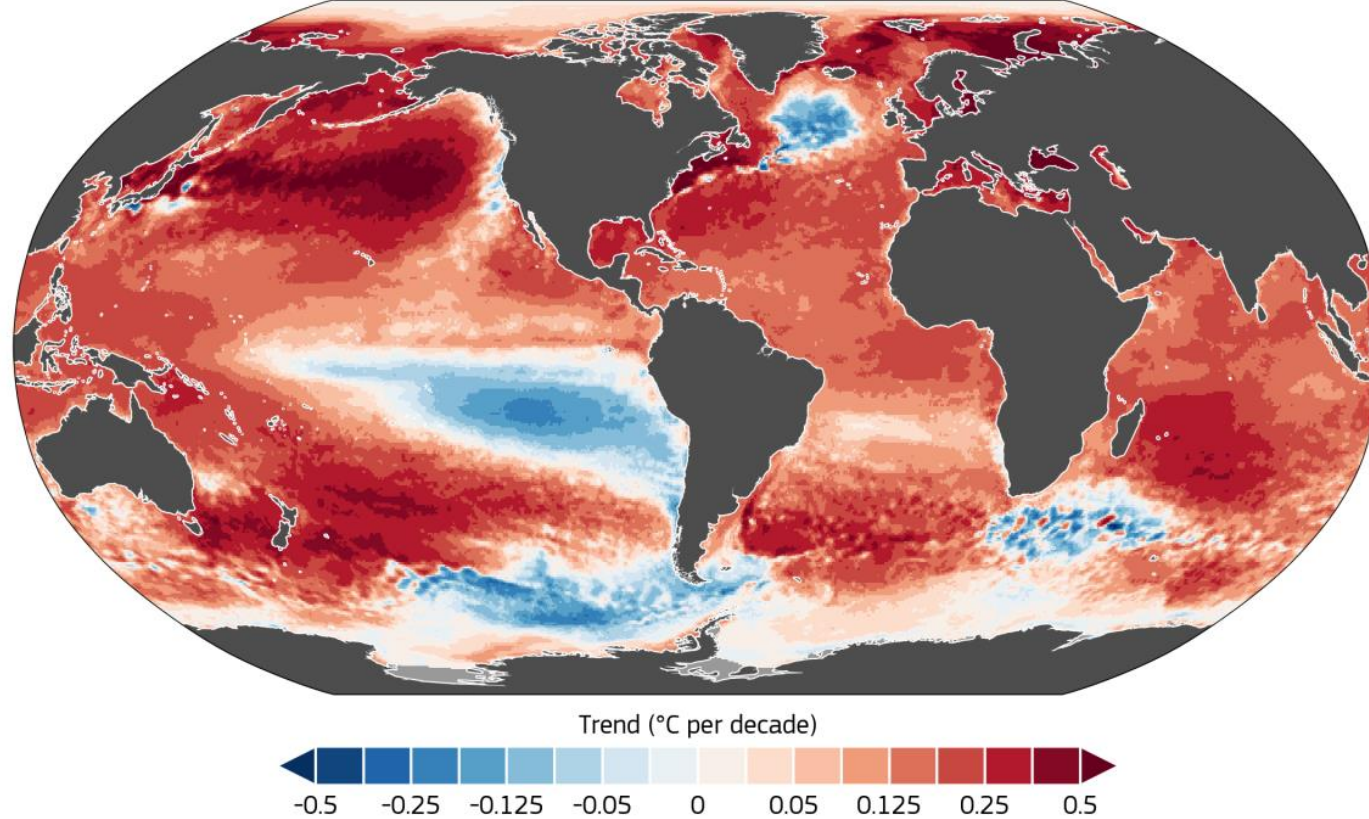
<https://berkeleyearth.org/global-temperature-report-for-2025/>

Deniz Suyu Sıcaklık Artışları

Trend in sea surface temperature for 1993–2023

Data: ESA CCI SST v3.0 • Reference period: 1991–2020 • Credit: C3S/ECMWF

Copernicus Climate Change Service
European State of the Climate | 2023

PROGRAMME OF
THE EUROPEAN UNION

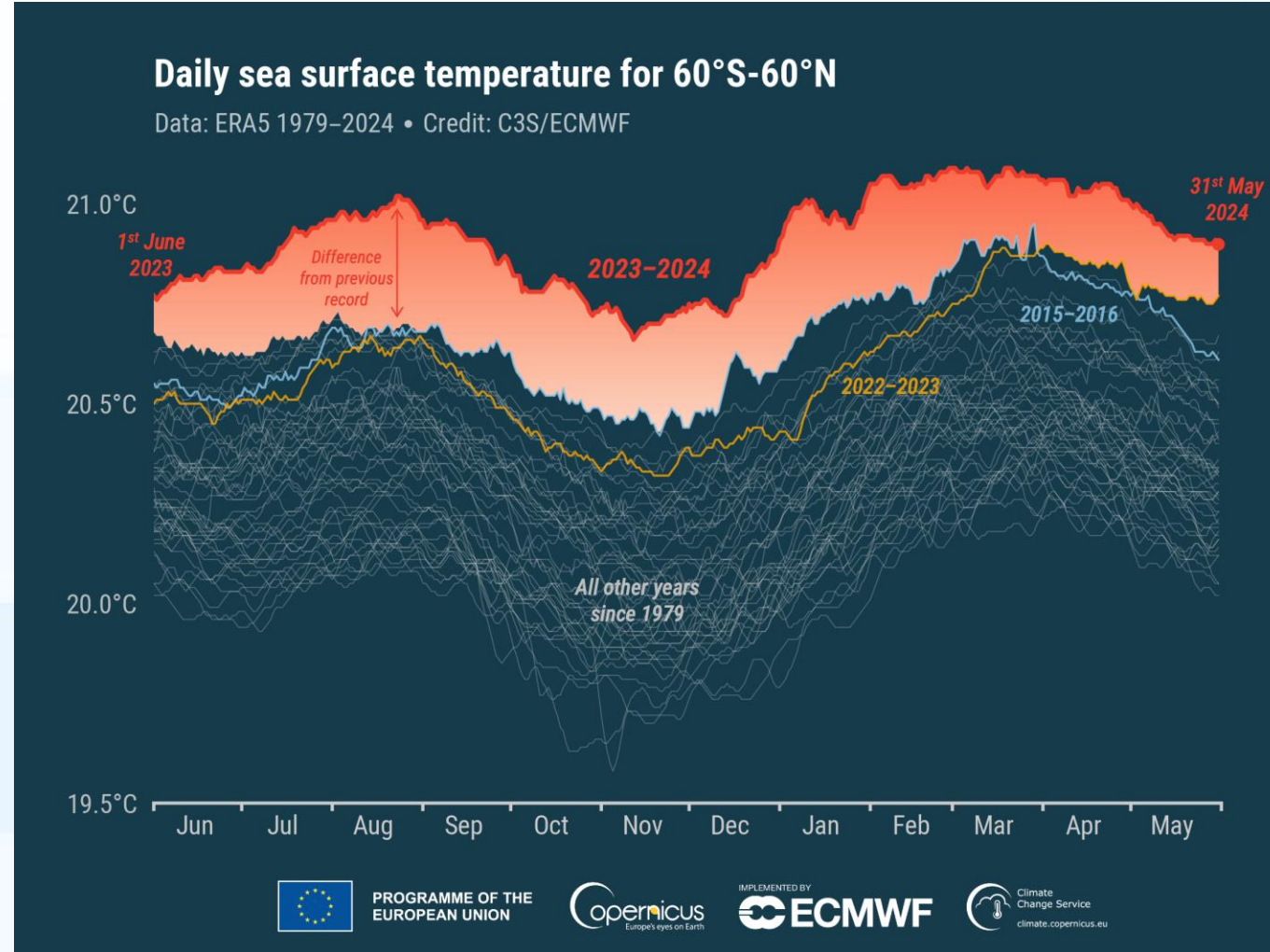

IMPLEMENTED BY

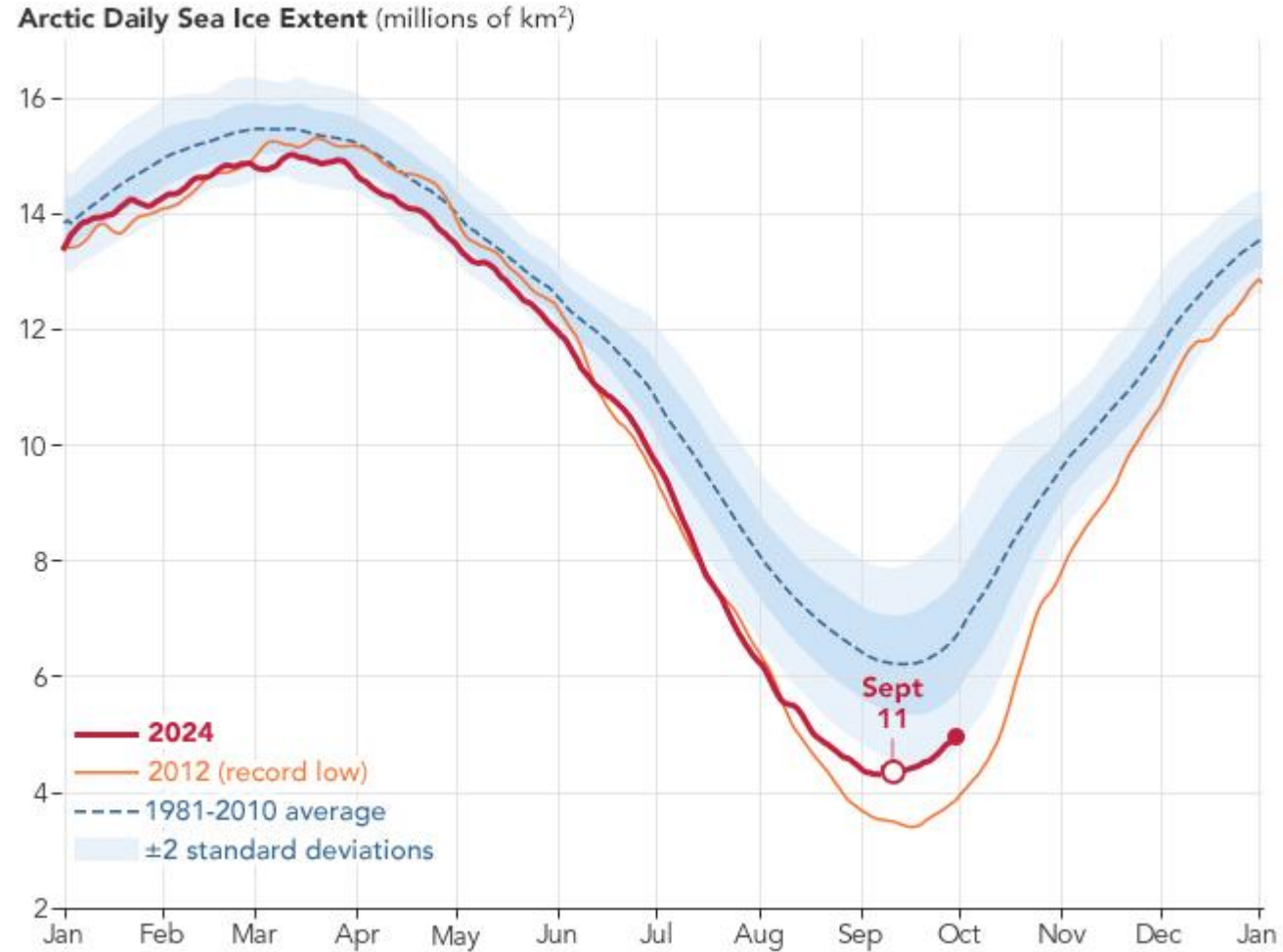

<https://climate.copernicus.eu/climate-indicators/sea-surface-temperature>

Deniz Suyu Sıcaklık Artışları

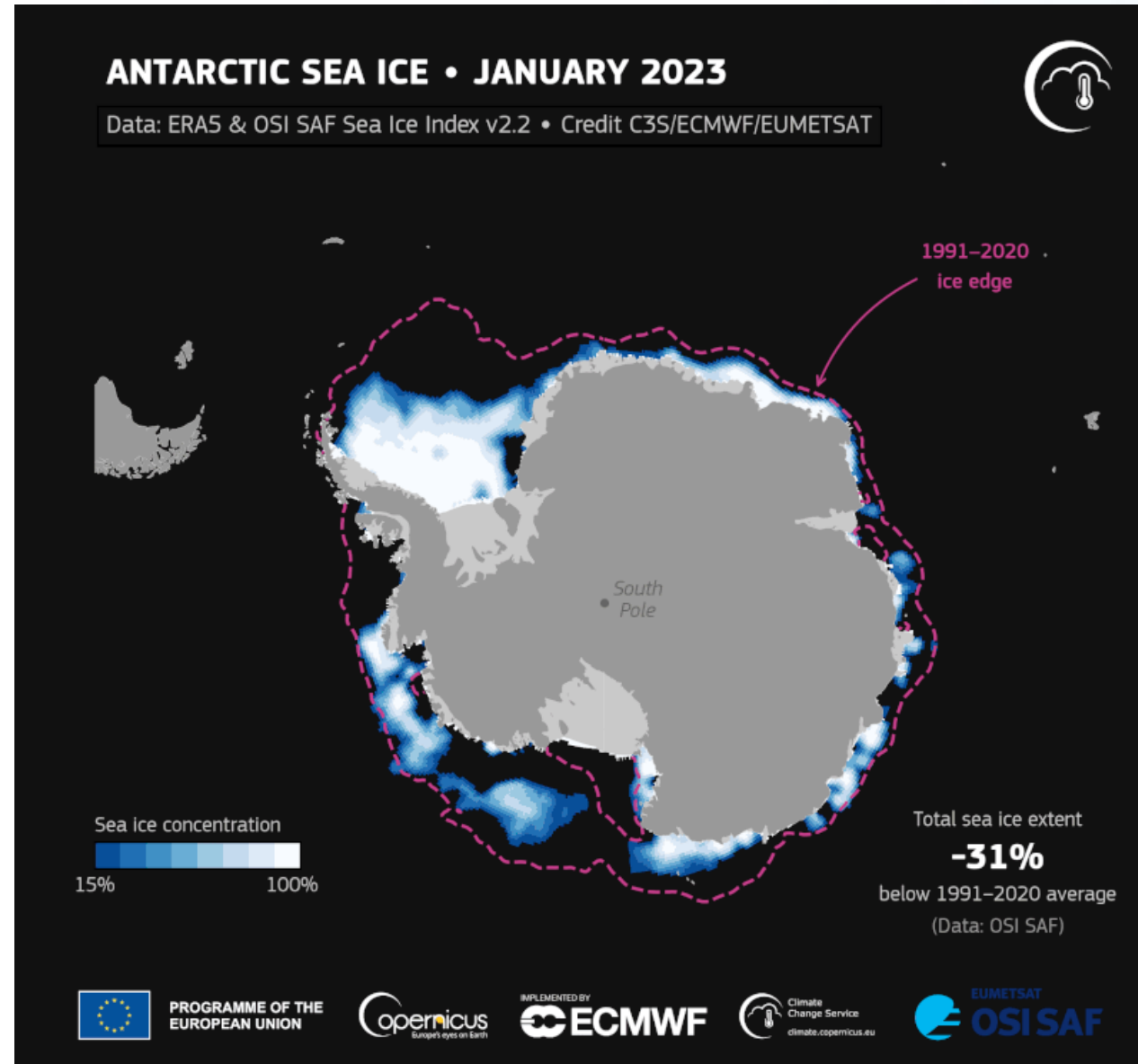

Buzulların Erimesi

<https://science.nasa.gov/earth/earth-observatory/arctic-and-antarctic-sea-ice-approached-historic-lows-153457/>

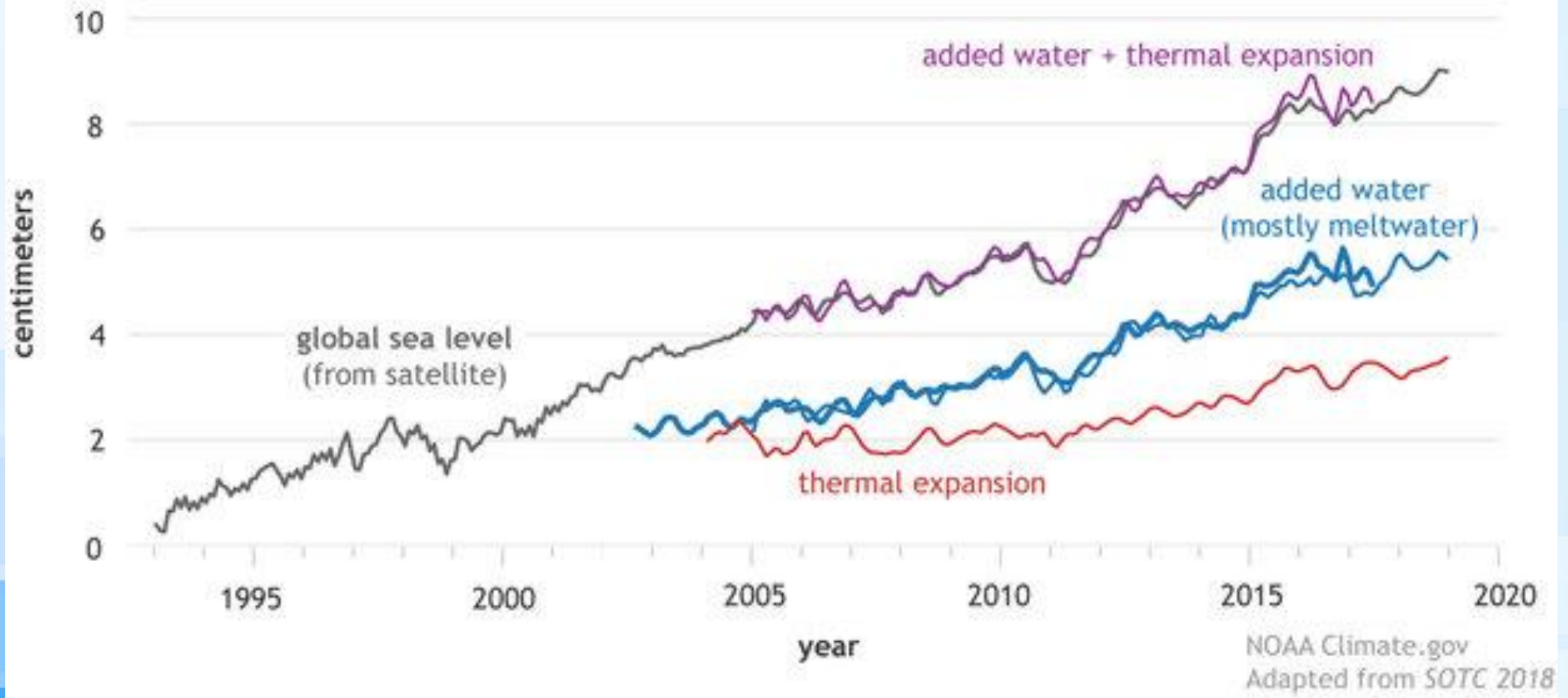
Buzulların Erimesi

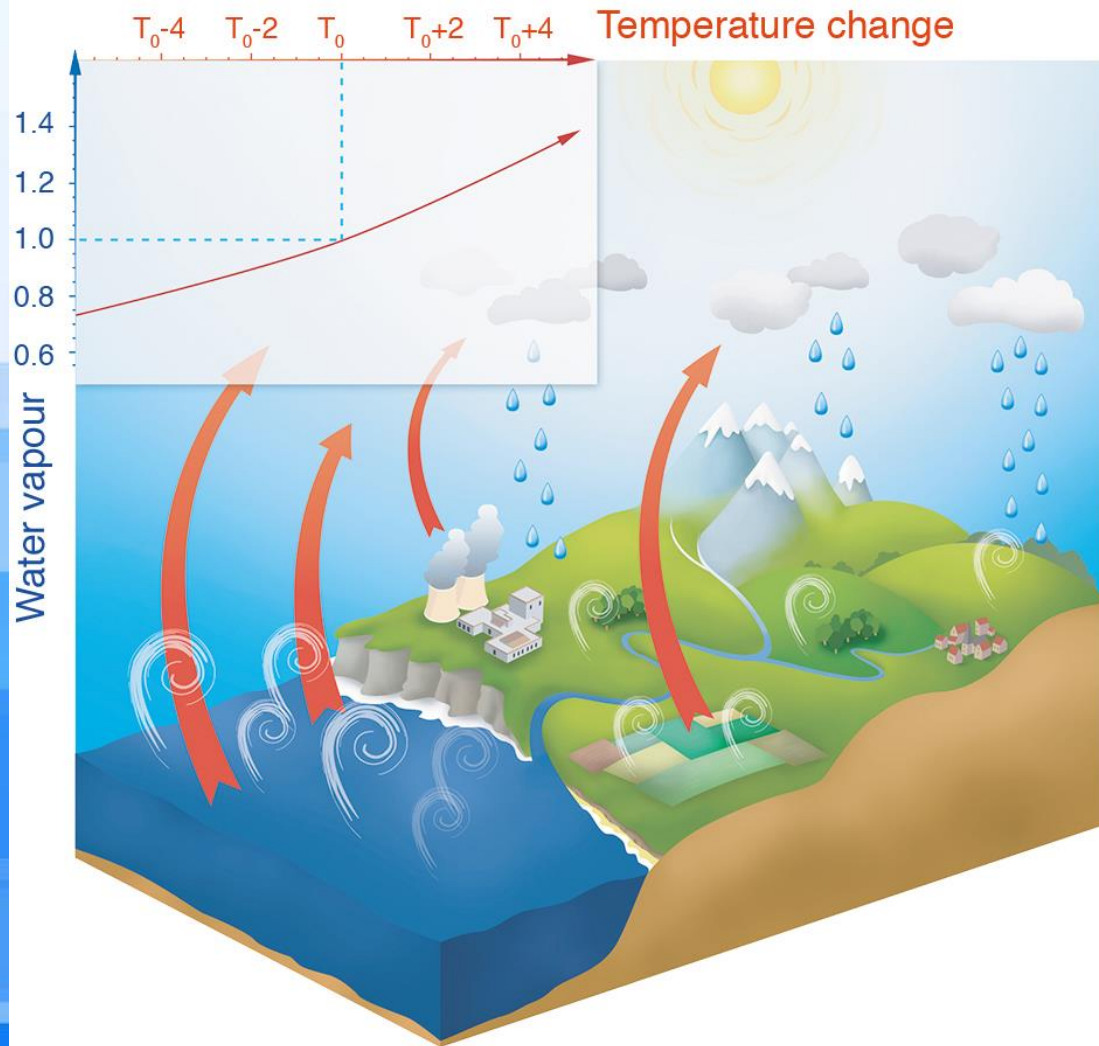

Deniz Seviyesi Yükselmesi

Contributors to global sea level rise (1993-2018)

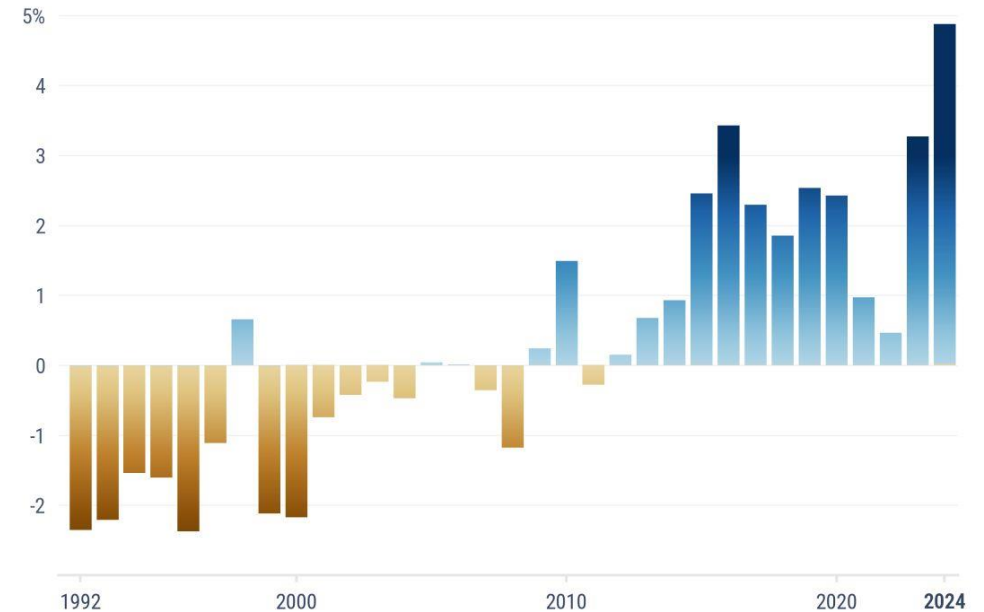

Atmosferin Su Tutma Kapasitesinin Artışı

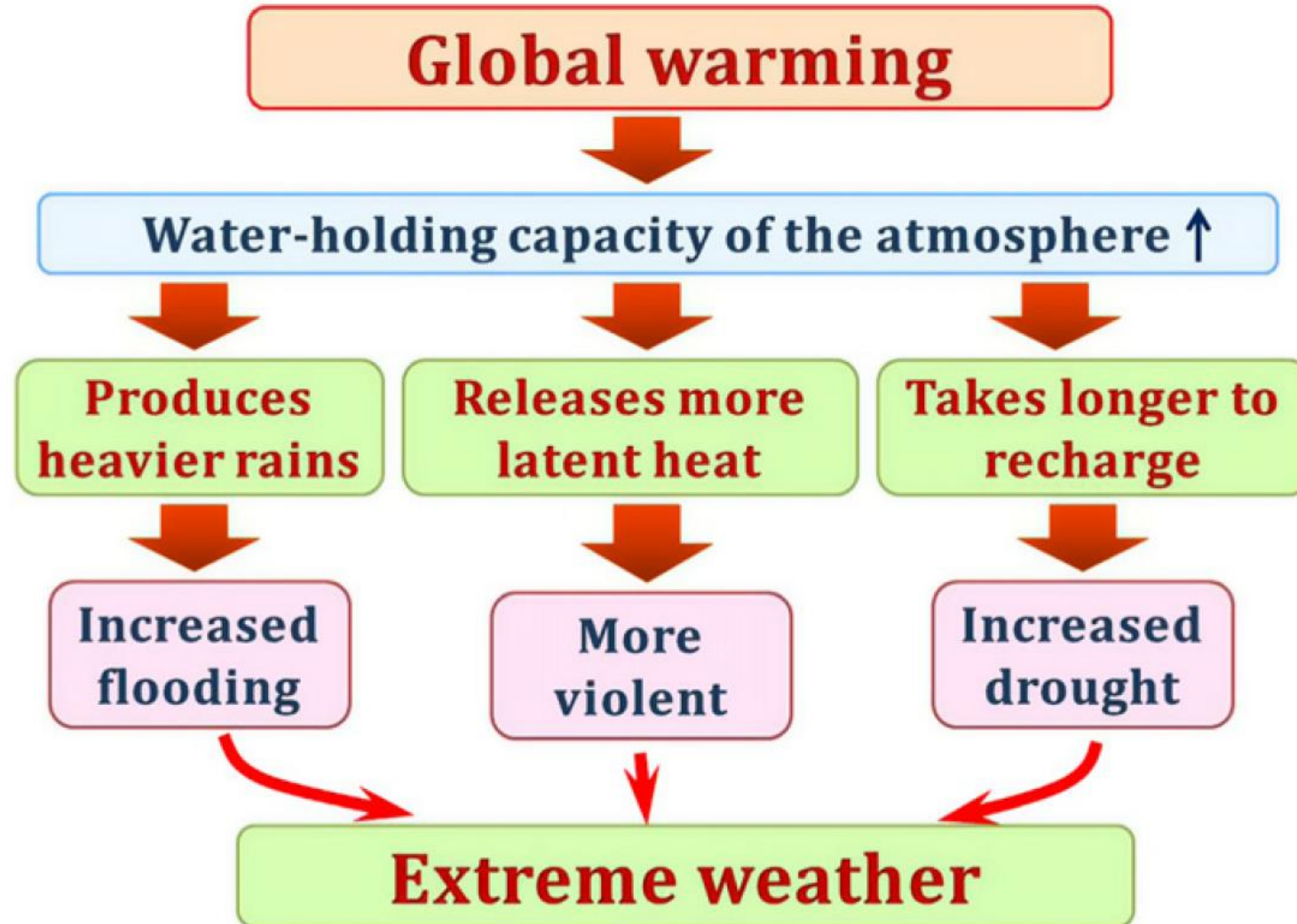

Record amount of water vapour in the atmosphere in 2024

Annual global mean total column water vapour anomalies for 60°S–60°N
Data: ERA5 • Reference period: 1992–2020 • Credit: C3S/ECMWF

Atmosferin Su Tutma Kapasitesinin Artışı

Aşırı Hava Olayları

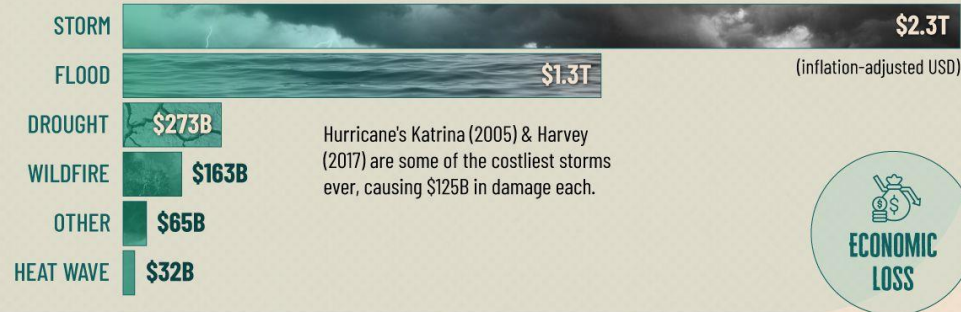
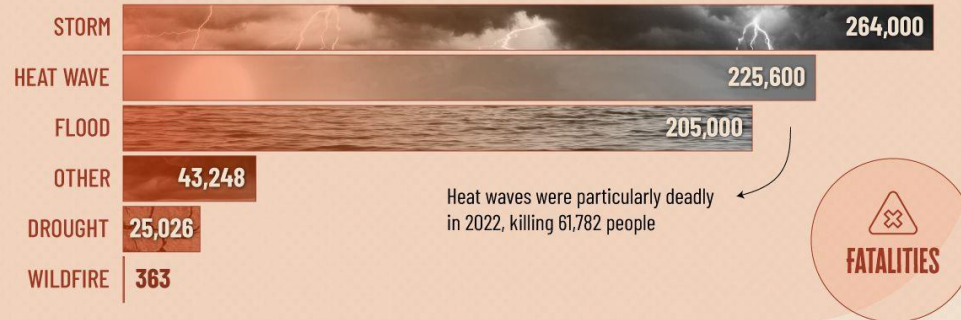
İklim değişikliği sebebiyle hava olaylarının;

- Boyutu ve görülme sıklığı artar
- Zamanlaması değişir
- Konumu değişir

Atmosferin su tutma kapasitesindeki artış sebebiyle uzun süre yağış görülmeyebilir (kuraklık), ardından sel gerçekleşebilir.

HOW MUCH DAMAGE HAS EXTREME WEATHER CAUSED? 1993-2022

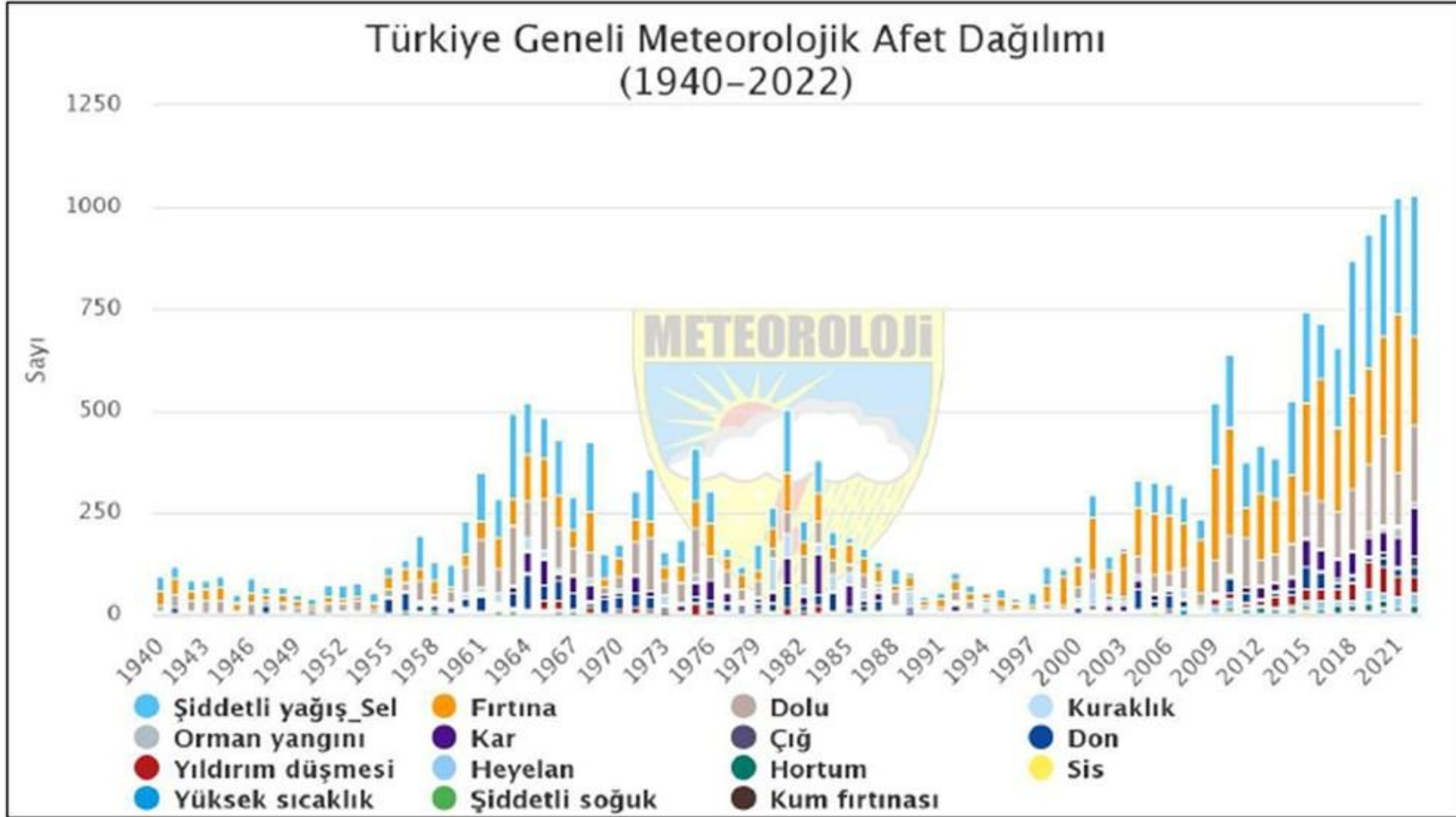

Source: Climate Risk Index 2025, Germanwatch

İklim Değişikliğinin Türkiye'ye Etkileri

Sıcaklık	Sıcaklıklar ortalama 2-3°C artacak
Yağışlar	Yağışların önemli ölçüde azalacak
Tarım	Çölleşme, yangın riskinin artması, haşerelerin hızla yayılması gibi faktörlerden dolayı gıda üretimi etkilenecek
Ormancılık	Orman Yangınları
Su kaynakları	Kıyı erozyonu, seller Alg patlamaları göllerdeki ekolojik dengeyi bozacak
Sağlık	Aşırı iklim olaylarına bağlı ölümler ve yaralanmalar Su ve gıda yoluyla bulaşan hastalıklar Solunum hastalıkları Alerjik hastalıklar Vektörler ve kemirgenler tarafından bulaşan hastalıklar

Türkiye'deki Meteorolojik Ekstrem Olaylar

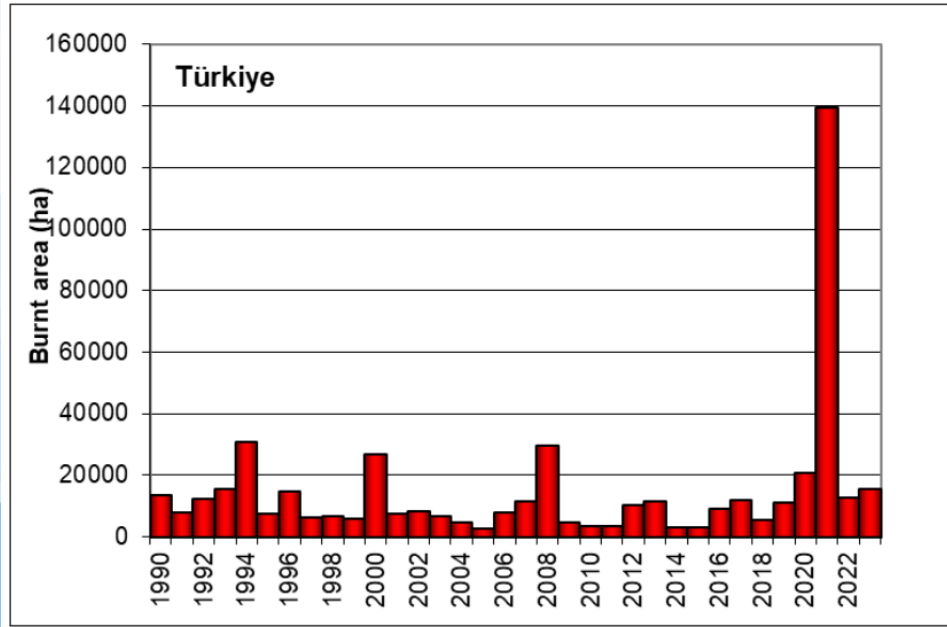

https://www.ntv.com.tr/galeri/turkiye/turkiyedeki-asiri-hava-olaylarinda-son-8-yilda-rekor-artis,-CtODtLOWU6zz7ylrrvN1A/xNJhu64DUE2SsSRg_sNvrg

Orman Yangınları

- Yüksek sıcaklıklar, yağışların ve toprak neminin azalması, bitkilerin kuruması orman yangını çıkma ihtimalinin arttırır.

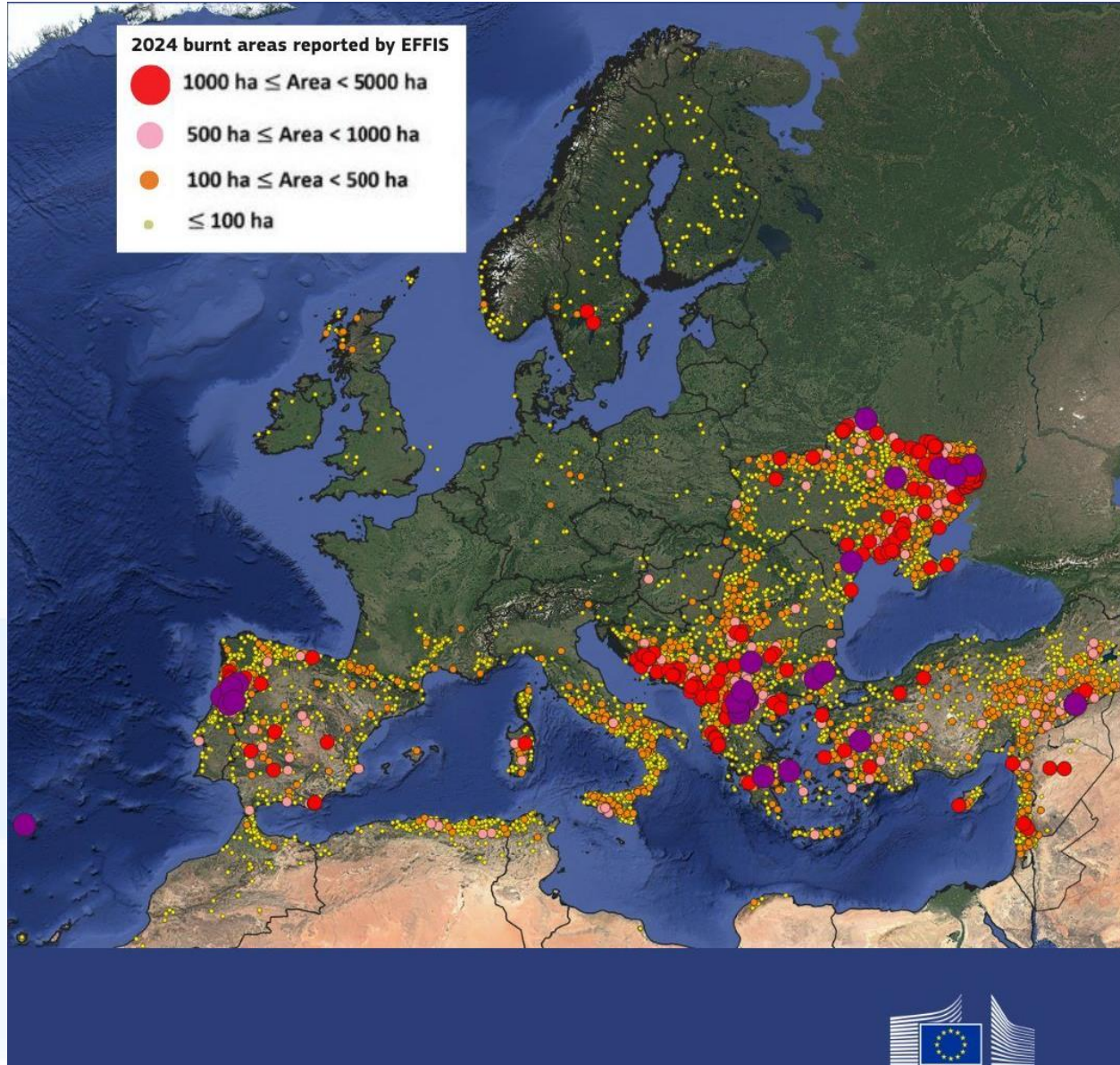

<https://forest-fire.emergency.copernicus.eu/reports-and-publications/annual-fire-reports>

https://en.wikipedia.org/wiki/2021_Turkey_wildfires

Avrupa'da Orman Yanginlari - 2024

Seller

Bartın'da onlarca ev ve iş yerini su bastı: Batı Karadeniz'de sel felaketinin bilançosu ağırlaşıyor

28 Haziran 2022

Rize - 24 Eylül 2011

Hortum

Antalya'da hortum: 2 ölü, 10 yaralı

24.01.2019

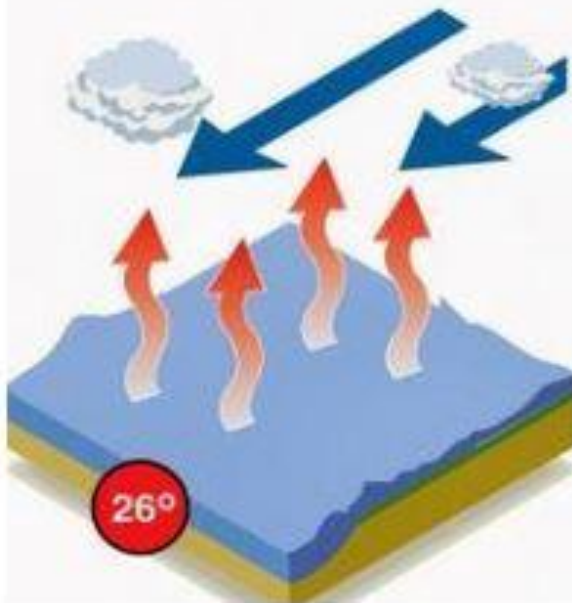
<https://www.aa.com.tr/tr/gunun-basliklari/antalyada-hortum-2-olu-10-yarali-/1373744>

Tropik Siklonlar (Hortum)

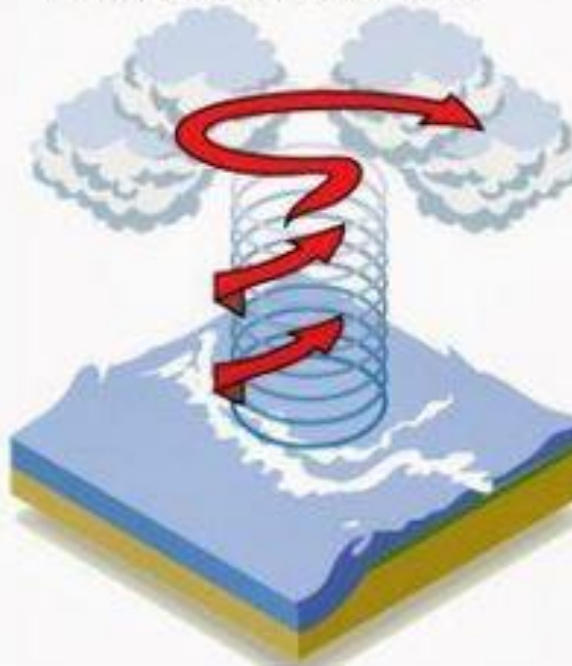
How tropical storms are formed

High humidity and ocean temperatures of over 26°C are major contributing factors

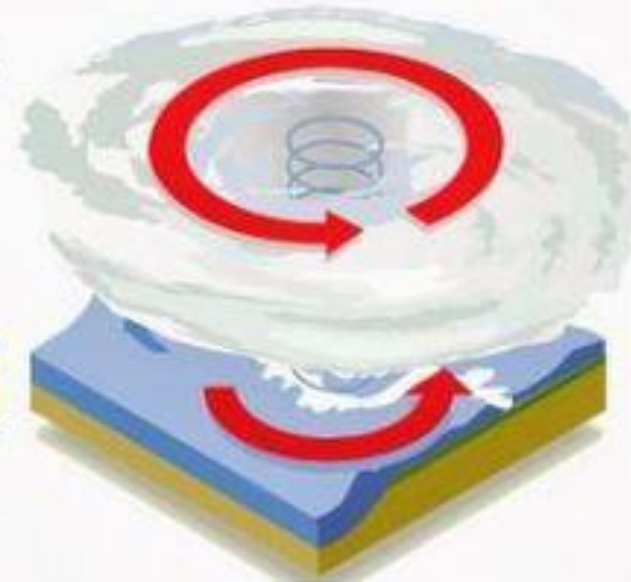
Water evaporates from the ocean surface and comes into contact with a **mass of cold air**, forming **clouds**

A **column of low pressure** develops at the centre. **Winds form** around the column

As pressure in the central column (the **eye**) weakens, the **speed of the wind around it increases**

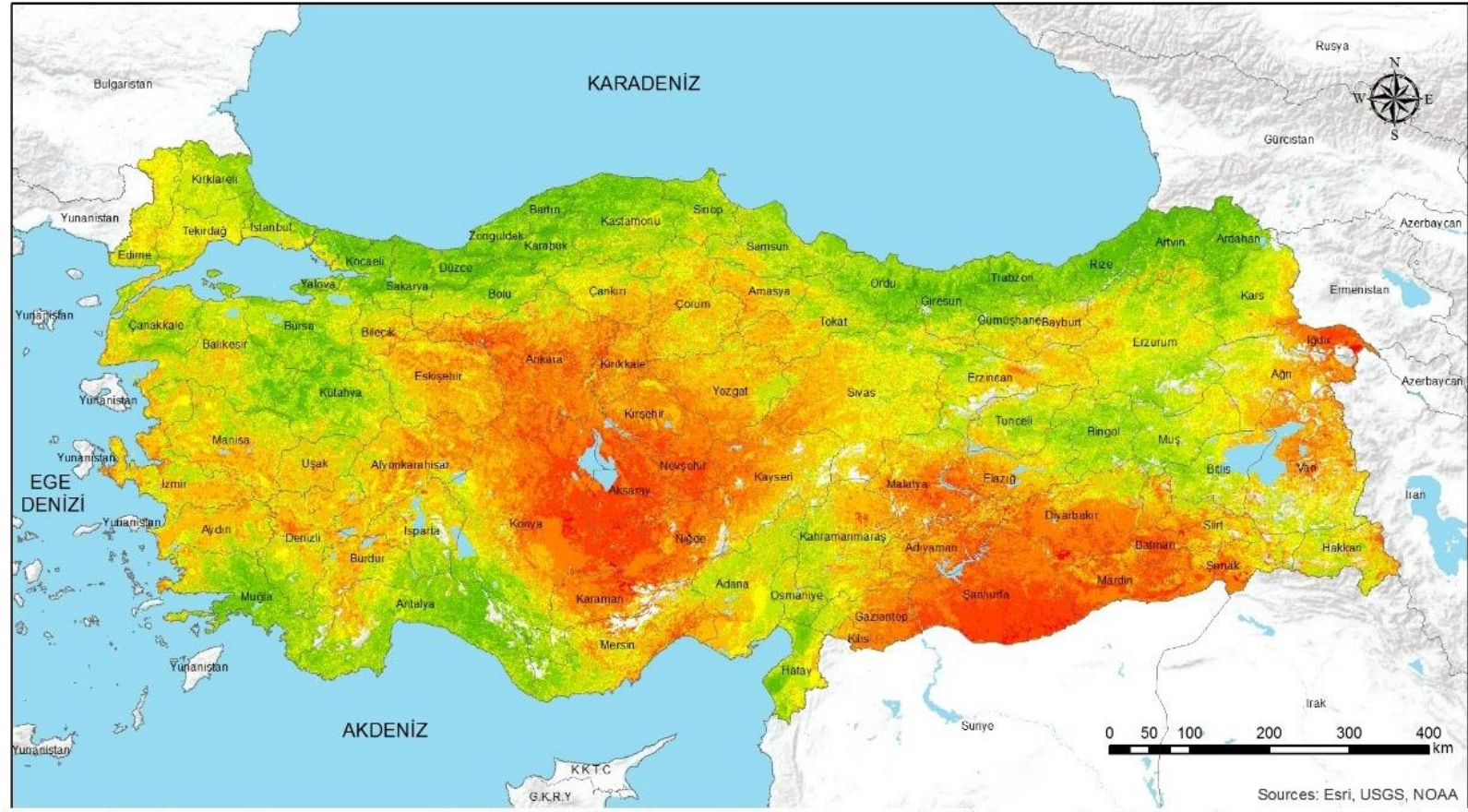

Türkiye'de Oluşan Hortum Olayları (Türkeş, 2019 ve 2020)

Çölleşme

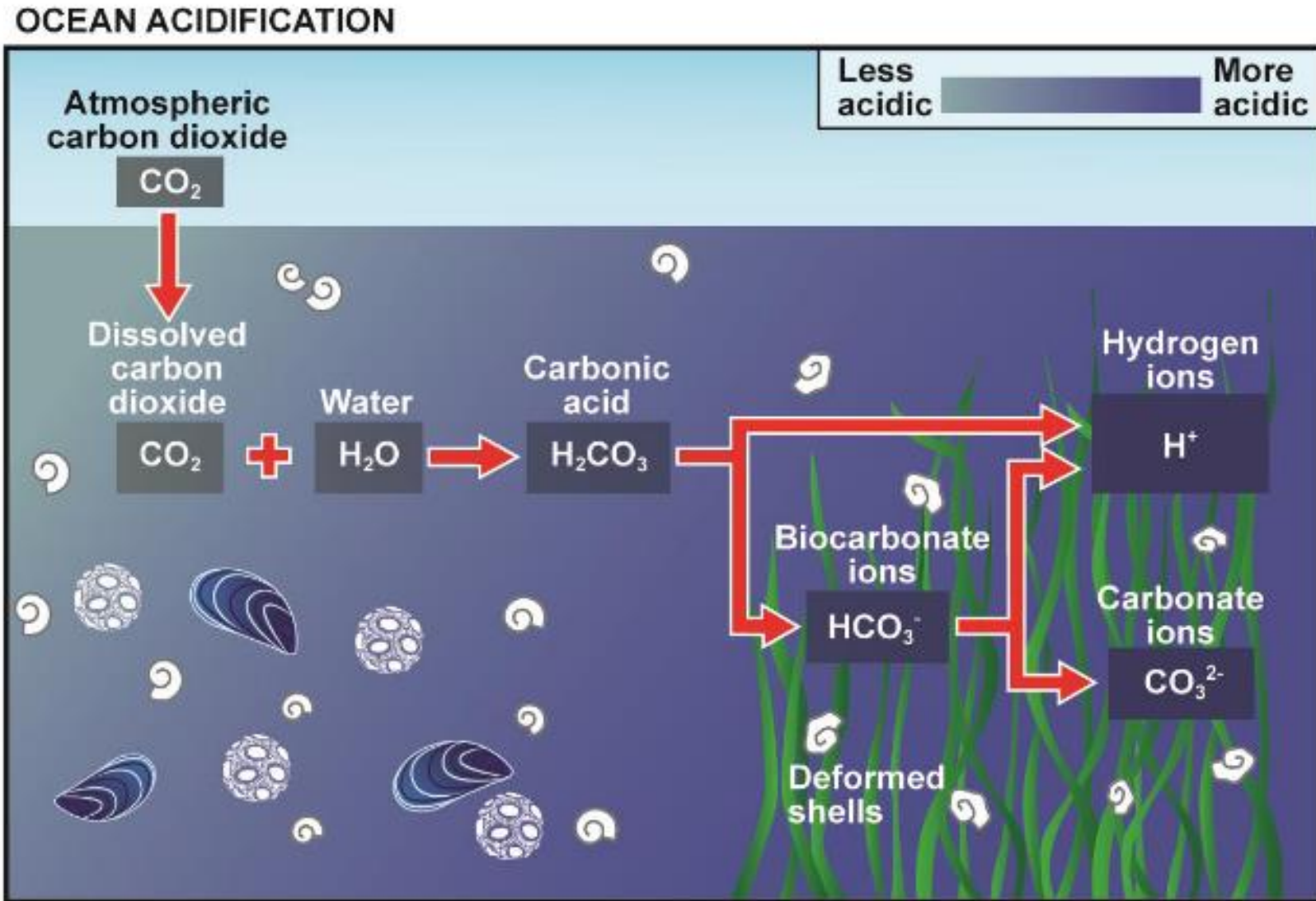
Hassasiyet Sınıfı	Sınıf	Sınıf Aralığı	Tanımı	%
ZAYIF	1	1.00-1.27	Düşük	0.2
	2	1.28-1.34	Orta	5.1
	3	1.35-1.40	Yüksek	12.7
TOPLAM				18.0

Hassasiyet Sınıfı	Sınıf	Sınıf Aralığı	Tanımı	%
ORTA	4	1.41-1.45	Düşük	17.0
	5	1.46-1.48	Orta	12.3
	6	1.49-1.54	Yüksek	21.6
TOPLAM				50.9

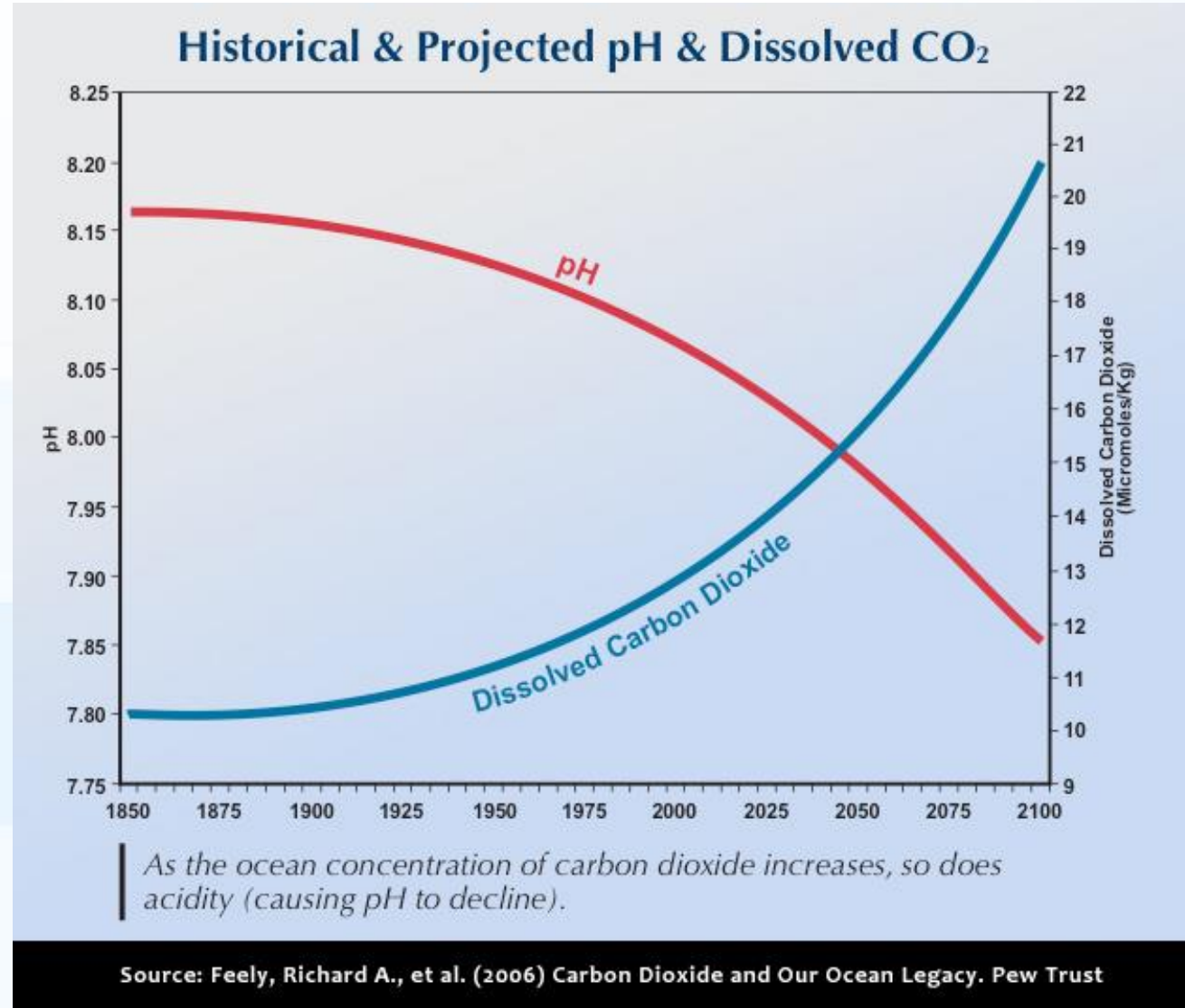
Hassasiyet Sınıfı	Sınıf	Sınıf Aralığı	Tanımı	%
YÜKSEK	7	1.55-1.60	Düşük	15.7
	8	1.61-1.67	Orta	6.5
	9	1.68-2.00	Yüksek	0.3
TOPLAM				22.5

Diğer %8.6

Okyanusların Asitlenmesi

Okyanusların Asitlenmesi

Tür Kayıpları

Küresel ısınma tür kaybını, tür kaybı küresel ısınmayı artırıyor

Küresel sıcaklıklarda kaydedilen
1 derecelik artış, canlıların genetiğini,
davranışlarını ve **hayatta kalma**
yetilerini etkiliyor

Dünya genelinde değerlendirmeye alınan
canlı türü sayısı **150.388**
42.108 'inin nesli tükenme tehdidi altında
Toplam canlı türlerinin %28'i

İklim değişikliği nedeniyle
çok sayıda canlı türü
çevreye uyum sağlama
yeteneğini kaybetme
tehdidiyle karşı karşıya
kalıyor

Nesli tehlike altında olan bazı türler

Kuş türlerinin
%13'ü

Sürüngenlerin
%21'i

Memelilerin
%27'si

Kabuklu canlıların
%28'i

Köpekbalıkları ve vatozların
%37'si

Amfibi türlerin

<https://www.denizbulten.com/kuresel-isinma-tur-kaybini-tur-kaybi-kuresel-isinmayi-artiriyor-51648h.htm>

Tür Kayıpları

THE FIVE THREATS TO BIODIVERSITY

Land and Sea use Change

(Including habitat loss
and degradation)

Example:
Agricultural land use
which is responsible
for **80%** of the global
deforestation

Pollution

Make the
environment
unsuitable for
survival directly and
indirectly

Species overexploitation

Example:
Overfishing
which may decimate
global fish
populations by 2050

Climate Change

Forcing the animal to
shift range or
confounding the
signals that trigger
seasonal events and
more

Invasive species and disease

Compete with native
species for space,
food and other
resources; sometimes
spread disease that
native species have
no immunity of

Su Stresi

- Belirli bir zaman diliminde suya talebin su arzını aşması (Avrupa Çevre Ajansı)
- Tatlı su tüketiminin mevcut tatlı su kaynaklarına oranı (BM Gıda ve Tarım Örgütü - FAO)
- Yılda kişi başına düşen kullanılabilir tatlı su miktarına göre:
  - $<1000 \text{ m}^3$ su kıtlığı
  - $1000 - 1700 \text{ m}^3$ su stresi
  - $>1700 \text{ m}^3$ su zenginliği
- Türkiye’de kişi başına düşen kullanılabilir tatlı su miktarı: **1317 m³**.

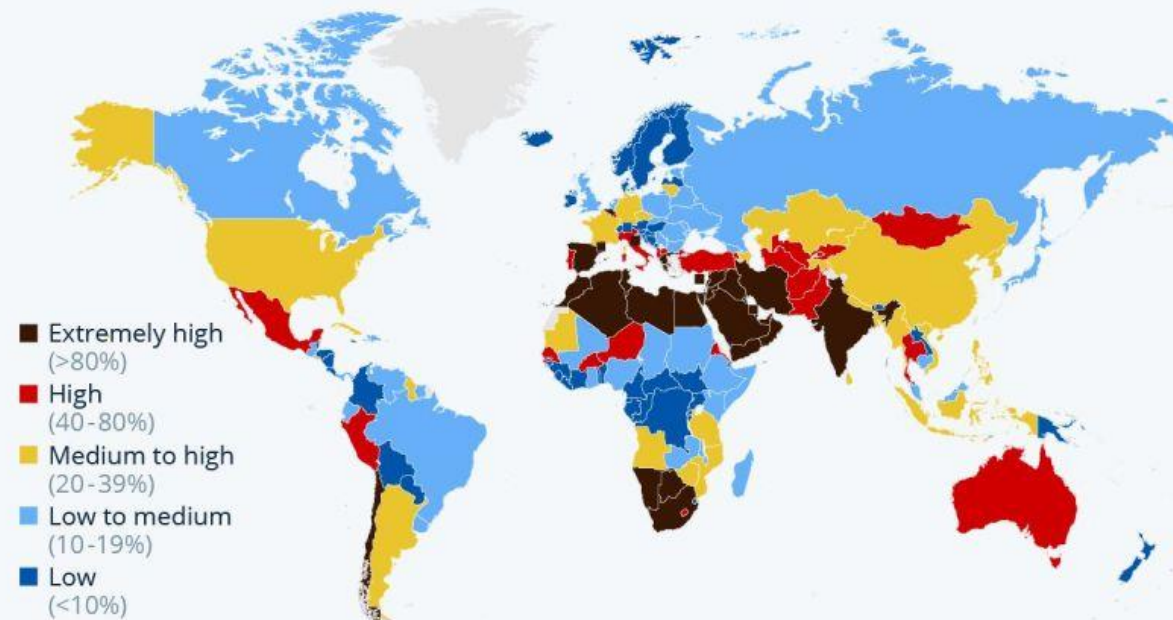
[https://www.aa.com.tr/tr/gundem/turkiyenin-su-
ihtiyacinin-her-gecen-gun-arttigi-uyarisi/3517151](https://www.aa.com.tr/tr/gundem/turkiyenin-su-ihtiyacinin-her-gecen-gun-arttigi-uyarisi/3517151)

Su Stresi

Where Water Stress Will Be Highest by 2050

Projected ratio of human water demand to water availability (water stress level) in 2050*

* According to "business as usual" scenario=middle-of-the-road future where temperatures increase by 2.8°C to 4.6°C by 2100

Source: World Resources Institute

Kaynaklar

- <https://berkeleyearth.org/global-temperature-report-for-2025/>
- <https://scied.ucar.edu/interactive/sea-ice-extent-maps-compare-arctic>
- <https://www.climate.gov/news-features/understanding-climate/state-climate-2011-arctic-sea-ice-minimum>
- [https://www.researchgate.net/publication/279969521_Focus on extreme events and the carbon cycle](https://www.researchgate.net/publication/279969521_Focus_on_extreme_events_and_the_carbon_cycle)
- https://earth.org/data_visualization/biodiversity-loss-in-numbers-the-2020-wwf-report/